

Alexandru V. Grossu

Auzisem despre ornitologul Linția din Timișoara încă în 1930, dar l-am întâlnit personal abia în vara anului 1939 și din acest an pînă în ultimele sale zile am continuat să ne întâlnim, legați de o intimă și sinceră prietenie, să discutăm cele mai diferite probleme și să colaborăm științific în domeniul ornitologiei.

La Stațiunea Zoologică din Sinaia, invitat al profesorului A. Popovici-Bîznoșanu, Dionisie Linția a fost de mai multe ori, lăsînd acolo și o colecție de păsări reprezentative din fauna României, toate naturalizate de el și care se păstrează și astăzi. Aici a făcut și colectări de unele păsări mai rare, care se păstrează în muzeul din Timișoara. În vara anului 1939, îmi făceam ultimele observații pentru terminarea tezei mele de doctorat, într-un domeniu mult diferit decît studiile de ornitologie. În acest an îl întîlnesc pe Dionisie Linția la Sinaia, dar nu a fost o simplă cunoștință ocazională. Din primul moment, am simțit o atracție reciprocă, și, deși specialitățile noastre erau mult diferite, nu mai terminam discuțiile despre frumusețea naturii, despre întîmplări din excursii și despre multe alte lucruri. Doi pasionați în descifrarea tainelor naturii, discutam ore în șir cu dorința de a cunoaște mai bine tot ce ne înconjoară. Din

Prof. A. Popovici-Bâznoșanu cu soția și prof. Dionisie Linția cu soția (în primul plan), în curtea Stațiunii Zoologice — Cumpătu din Sinaia.

aceste discuții și plimbări, la început, în jurul stațiunii, Dionisie Linția mi-a transmis pasiunea și pentru studiul păsărilor, ca o a doua specialitate. Așa de mult se statornicise deja această înțelegere între noi, încât am plecat împreună pe platoul înalt al masivului Bucegi, unde am rămas 4—5 zile la Cabana Naturaliștilor — pe Jepii Mici — la 2050 m altitudine, colindând în toate direcțiile. Aceste zile au fost hotărâtoare pentru urestul vieții noastre, deoarece nu ne-am mai despărțit pînă în ultimele sale zile. Deși între noi era o diferență apreciabilă de vîrstă, aceasta n-a contribuit cu nimic să nu ne simțim întodeauna de păreri comune, zi și noapte să nu mai terminăm povestirile, să ne facem planuri și să privim cu optimism viitorul. În această excursie am învățat să cunosc majoritatea păsărilor din zona montană și alpină, să asist la capturarea și pregătirea lor pentru naturalizare, să trag cu arma de vînătoare, să aleg alicele, de anumite dimensiuni pentru fiecare specie. Dionisie Linția, numai în cîteva zile, a devenit maestrul meu, aici pe culmile înalte ale masivului Bucegi, în cunoaștere a tainelor ornitologiei. Am profitat mult și nu am regretat niciodată în aceste zile, deoarece, mult mai tîrziu am pus în practică aceste cunoștințe, în cadrul Facultății de Biologie. Din aceste zile, legătura noastră sufletească s-a cimentat din ce în ce mai mult, devenind o prietenie sinceră, desinteresată.

În aceeași vară a anului 1939, personal a trebuit să aleg postul de profesor titular în învățămîntul liceal în urma examenului de capacitate pe care-l susținusem la Iași. Deși erau posturi libere în apropierea orașului București — oarăș de care mă lega activitatea mea științifică — posturi pe care le puteam solicita — am preferat totuși să aleg Timișoara, oraș mult îndepărtat, deși norii negri ai războiului începuse să provoace neliniște pretutindeni asupra evenimentelor care urmau să vină.

În orașul Timișoara, centru universitar, era cunoscută și apreciată munca de cercetare științifică. Dionisie Linția era o persoană bine cunoscută, după ce-și donase întreaga colecție muzeului municipal, continua să vină zilnic și să lucreze în laboratorul muzeului. Din primele zile ale sosirii mele în Timișoara, mi s-a făcut un loc de muncă în cadrul muzeului, astfel că aproape zilnic, în afara muncii mele didactice la catedră, am continuat să lucrez alături de Linția. El era preocupat cu organizarea colecțiilor, cu confecționarea dulapurilor pentru depozitarea păsărilor în ordine sistematică și alte dulapuri speciale pentru colecțiile de balguri și ouă. Pentru a fi dusă la îndeplinire această inițiativă, au fost necesare numeroase intervenții, lămuriri, schițere făcute etc. Era o muncă istovitoare, dar cu multă diplomație a isbutit să finalizeze această mare operă, să grupeze păsările pe ordine și familii în sălile etajului trei de la Palatul Cultural, săli care erau destinate Muzeului Ornitologic. Îi plăcea să-l numească astfel, deoarece, pe atunci, alte secții nu erau încă deschise publicului. În toată această perioadă, între anii 1939—1941, am stat alături de Linția, ne-am consultat în numeroase probleme organizatorice, și nu rare ori, împreună cu Ing. Klinka — un vînător pasionat și bun prieten de-a nostru, continuam discuțiile pînă seara tîrziu, conducîndu-l acasă. Trăia bucuria primelor realizări, de oarece păsările care ani de-a rîndul se păstrau jos pe dușumea, erau acum ordonate în dulapuri special construite.

În afara acestei munci organizatorice și de laborator, sărbătorile ni le petreceam împreună la vînătoare în jurul orașului Timișoara. Vînătoria era mai mult un pretext, de oarece, făceam de fapt observații ornitologice, urmărind în toate anotimpurile prezența păsărilor în perioada respectivă. Dionisie Linția era președintele Soc. de vînătoria „Fazanului“ din Timișoara și în același timp președintele Soc. de pescuit „Somnul“. În această dublă calitate, deseori erau organizate ieșiri în comun la vînat sau la pescuit, unde eram

invitat și eu, fără să fiu membru al acestor societăți. Mi-amintesc cu deosebită plăcere de-o asemenea ieșire la Hitiaș și Sîrbova pentru pescuit în apele riului Timiș, cu un grup de 20 persoane. Era o frumoasă relaxare în natură, plină de voie bună și veselie, fiecărui participant revenindu-i și roadele pescuitului în comun. Linția antrena societatea cu glume, cu povestiri, era animatorul întregului colectiv, mult apreciat și simpatizat, mult iubit și respectat ca președinte, ca om de omenie. Membrii societății erau români, maghiari, nemți și sirbi, deseori discuțiile fiind duse în toate limbile, majoritatea cunoscându-le.

În această perioadă Dionisie Linția a contractat cu o editură din București, traducerea lucrării lui R. Dobrowski „Ornis Romaniae“ din limba germană. Antrenat în această muncă și consultându-ne reciproc, zi de zi se făcea redactarea noului text, introducând însă și observațiile personale pe care le avea culesse de peste 50 de ani pentru fiecare specie; de asemenea a organizat și fotografierea speciilor descrise, care lipseau complet în lucrarea originală, alegând cele mai reprezentative exemplare, precum și poziția cea mai caracteristică pentru fiecare specie, mascul sau femelă. Nu era vorba numai de o traducere, de oarece, așa cum prevede contractul cu editura, trebuia să completeze textul tradus, cu observații personale și să utilizeze sistematica nouă, de atunci. Pentru acest lucru era utilizat materialul depozitat ordonat în mezeu, au fost introduse o serie de specii nesemnlate de Dobrowski, așa că uneori completările acestea, pentru unele specii, depășeau mult textul original. Așa se motivează că volumul 2 și 3 din „Păsările României“ nu mai poartă denumirea de traducere, mai ales că după război editura nu a mai onorat contractul. Deși a lucrat cu multă pasiune ca să-și ducă la îndeplinire tipărirea acestei opere, nu a mai apucat să o vadă, deoarece apare abia în 1955.

Anii războiului ne-au despărțit vremelnice, întâlnirile noastre fiind deseori întrerupte, uneori luni de zile, pentru ca abia în 1945 să ne reîncepem munca comună. Colecția muzeului a scăpat fără pierderi în timpul bombardamentelor, spre bucuria noastră. Printr-o decizie a municipiului Timișoara, se hotărăște ca sediul muzeului să fie „Castelul Huniade“ utilizat pînă atunci cazarmă militară. La o vîrstă înaintată, Linția și asistentul său Nadra organizează și face acest transfer în actualul local. (Dintre ornitologi, în afară de Emil Nadra, fost asistentul și colaboratorul lui Dionisie Linția, puține persoane au avut ocazia să-l cunoască și să lucreze cu el într-o perioadă mai îndelungată și să-i cunoască mai intim aspecte din viața sa.) Restaurarea localului durează însă mulți ani, alegerea sectorului și etajului pentru secția de Șt. Naturale se face după lungi discuții, iar organizarea colecțiilor în secție se face după un nou plan. Este o perioadă de multă muncă, de multe ședințe organizatorice, de concepții noi muzeistice, toate acestea obosindu-l mult pe Dionisie Linția care depășise 70 ani. În anul 1950 suportă cu greu o operație; perioada de convalescență durează mult, restabilirea întârzie. Este obligat astfel să rămînă la domiciliu și rar să treacă pe la muzeu pentru a urmări noua orînduire a păsărilor. În toată această perioadă de transformări, l-am întîlnit des, i-am făcut repetate vizite acasă, unde îl găseam revăzînd, corectînd și adnotînd manuscrisul dactilografiat în perioada de transformări, l-am întîlnit des, i-am făcut repetate vizite acasă, din „Păsările din R.P.R.“ vol. 2 și 3. Era același optimist, cu glume și povestiri și nu făcea caz niciodată de necazurile sale, bucurîndu-se în toată această perioadă de îngrijirea și afecțiunea desăvîrșită a soției sale, Gabriela Linția. La 13 august 1952 și-a sărbătorit ziua de naștere, într-un cadru restrîns de rude și prieteni, plin de voie bună, pentru ca în seara zilei de 29 august inima sa să înceteze să mai bată.

Dionisiu Linția și Alexandru Grossu la „Cabana Naturaliștilor“ de pe Jepi — în masivul Bucegi (august 1939).

Dionisie Linția și-a închinat întreaga sa viață cu dăruire deplină studiului păsărilor. Cunoscător al limbilor română, germană, maghiară și sîrbă, a avut posibilitatea de a se informa ușor asupra păsărilor și din țările vecine. Colecția sa, păsări naturalizate și balguri, sintetizată în „Catalogul Sistematic al Faunei Ornitologice Române“ tipărit la Timișoara în 1944, a reprezentat documentele de studiu, discuții și comparație, pentru lucrarea sa fundamentală.

În Timișoara, în afară de președinte la societățile de vînătoare și pescuit, a fost președintele Soc. de Protecția naturii din Banat, iar în ultimii ani, președintele secției Soc. de St. Naturale din Timișoara și la Răspîndirea științei și culturii. Aproape la toate aceste societăți l-am secundat ca vicepreședinte sau secretar, așa că lucram împreună în aceste domenii care se preocupau cu științele biologice în Banat.

Modest, foarte pasionat în cercetările sale, muncitor toată ziua preocupat în muzeu, antrenant în societate, optimist în tot ceea ce proiecta să facă, foarte prietenos și înțelegător cu subalternii, plin de demnitate cu superiorii săi, Dionisie Linția a reprezentat o personalitate care s-a impus mai multe decenii în viața orașului Timișoara. Trebuie să recunosc, că lui îi datorez în cea mai mare parte, orientarea mea în ornitologie, cunoștințe care au contribuit ulterior în mod direct la conducerea unor strălucite teze de doctorat susținute în cadrul Facultății de Biologie din București. Titularii acestor teze ne reprezintă astăzi cu cinste în acest domeniu de cercetare.

Sîntem singuri, că alarma pe care Dionisie Linția a dat-o, privind protecția naturii și a păsărilor în special, își va găsi un răsunet vibrant în tinerii noștri ornitologi, care să ducă mai departe o luptă activă de lămurirea celor în drept, pentru a păstra în patrimoniul faunei noastre și pentru viitor bogăția de păsări din România.

Prof. Univ. Dr. Doc. ALEXANDRU V. GROSSU
București, cod. 70731
Str. Știrbel Vodă nr. 2, Ap. 7
ROMÂNIA